

Framtidens utställningsverksamhet

SLUTRAPPORT - SKK Arbetsgrupp för SKK:s framtida utställningsverksamhet.



Innehållsförteckning

1	Bakgrund	3
2	Sammanfattning	3
3	Arbetsgruppens uppdrag.....	7
3.1	Arbetsgruppens sammansättning	7
3.2	Arbetsätt	7
3.2.1	Enkät på www.skk.se	7
3.2.2	Frågeformulär	8
3.2.3	Föreläsningar och artiklar.....	8
3.2.4	Övrig faktainsamling.....	9
4	Varför hundutställningar?	9
4.1	Inledning.....	9
4.2	Hundutställningarnas värde för aveln	9
4.3	Hundutställningens betydelse som tävlingsform	11
4.4	Hundutställningens betydelse som en social aktivitet.....	12
4.5	Slutsats om syftet med hundutställning.....	12
5	Hundutställning – möjligheter och begränsningar.....	13
5.1	Inledning.....	13
5.2	Utställarens förväntningar	13
5.3	Arrangörens kostnadsbild	14
5.4	Utövarens kostnadsbild.....	14
5.5	Slutsatser	15
6	Regelverket kring hundutställningar	15
6.1	Inledning.....	15
6.2	Begränsning av certifikat för hundar under 24 månader.....	15
6.2.1	Problemställningen.....	15
6.2.2	Alternativgenerering	17
6.2.3	Slutsatser	17
7	Administration av hundutställningar.....	18
7.1	Inledning.....	18
7.2	Slutsatser	18

1 Bakgrund

Stockholms Kennelklubb (STOKK) inlämnade en motion till Kennelfullmäktige (KF) 2013 där man yrkade på att SKK Centralstyrelse (CS) tillsätter en framtidsgrupp för en total översyn av utställningsverksamheten. Motionären pekade på att utställningsverksamheten tar en betydande del av länsklubbarnas resurser och att den i vissa fall kan utgöra ett stort ekonomiskt risktagande. Vidare framhöll motionären att den nya generationens utställare har helt andra krav på utställningsverksamheten än vad vi är vana vid. Även CS ansåg att det fanns behov att utifrån nya förutsättningar och förväntningar som växer fram, se över den framtida utställningsverksamheten. CS ansåg vidare att det är viktigt att översynen beaktar såväl den kynologiska som den ekonomiska aspekten baserat på de övergripande regelverken som följer av SKK medlemskap i FCI.

KF 2013 beslutade, i enlighet med motionären och CS yttrande över motionen, att uppdra åt CS att tillsätta en arbetsgrupp för den framtida utställningsverksamheten (AG Utst).

2 Sammanfattning

Uppdraget har i första hand handlat om att analysera hur SKK:s hundutställningsverksamhet fungerar och utifrån den analysen föreslå eventuella åtgärder inför framtiden. Inledningsvis kan arbetsgruppen konstatera att SKK:s utställningsverksamhet generellt sett håller mycket hög klass.

Arbetsgruppen finner att grunden för utställningsverksamheten, vad den är till för och hur den genomförs, inte behöver förändras inför den kommande regelrevideringen för perioden 2017 - 2020.

För den skull kan inte SKK slå sig till ro. Det finns en rad detaljer som behöver utvecklas och förbättras. Bo Bengtsson skrev en artikel i hundsport tidigt 70-tal under rubriken "Modernisera utställningar!" bl.a. följande: *"Hur länge kommer t.ex. utställare att vilja offra en hel dag och två nätter därför att hundutställningar tydligtvis måste hålla på mellan nio och sex? Hur länge är de beredda att betala nästan en halv hundralapp för en röd eller blå lapp med en urvattnad "kritik" på sju – åtta ord? Dessutom måste man fråga sig hur länge de allvarligt intresserade uppfödarna tänker stå ut med att se hur, inom alltför många raser, var och varannan medelmätta blir champion, hur ointresserade allrounders delar ut slentrian-certifikat medan svensk rasexpertis förblir nästan helt outnyttjad."*

Arbetsgruppen kan efter sitt arbete konstatera att det är i stort sett samma frågor som nu och då diskuteras. Vän av ordningen kan ju då fundera på varför inget mer har hänt under de nästan 50 år som gått sedan artikeln skrevs. Arbetsgruppen har inget bra svar på den frågan. SKK har under åren gjort en rad förändringar när det gäller utställningsverksamheten. Men handen på hjärtat så är det inga revolutionerande förändringar. En anledning till att inte så mycket har hänt kan ha att göra med att det saknas ett rejält incitament för förändring. Starkt vikande anmälningssiffror som påverkar ekonomin för våra klubbar är nog det som skulle tvinga fram en större förändring. Flera har påtalat att det är vikande anmälningssiffror men det stämmer inte om vi tittar på statistiken. 1990 var det drygt 93 300 stambokförda utställningsresultat. Motsvarande siffra 2014 var drygt 131 300. Visserligen varierar siffrorna upp och ner år från år vilket kan upplevas att det är vikande anmälningssiffror vid ett specifikt tillfälle. En annan bidragande faktor är också att det antalsmässigt arrangeras många utställningar under ett år. Årligen arrangerar länsklubbarna drygt 40 utställningar per år och ras- och specialklubbarna arrangerar drygt 600 utställningar per år. Detta gör konkurrensen hård för att få utställarna till just sin utställning. Det förekommer att utställningar på ras- och specialklubbsnivån ställs in p.g.a. för få anmälningar. I detta sammanhang vill arbetsgruppen påtala att antalet starter på tävlingar, framförallt i Agility, Rallylydnad och Freestyle, har haft en närmast explosionsartad utveckling. Om vi även räknar in vanlig lydnad så har antalet starter gått från 98 000 starter 2009 till

nästan 140 000 starter 2014. Det är mycket bra att hundägarna på olika sätt jobbar och aktiverar sina hundar. Denna utveckling påverkar troligen också antalet anmälningar till utställningsverksamheten.

Arbetsgruppen rekommenderar SKK att se över antalet utställningar per år. När det gäller ras- och specialklubbsutställningar kan antalet utställningar i proportion till rasens numerär ifrågasättas. SKK bör även stimulera till att ras- och specialklubbsutställningar samarrangeras.

Vad är då syftet och målet med utställningsverksamheten? Vad är det som gör att vi har drygt 130 000 per år i anmälningssiffror? När frågan ställs vad hundutställningar är tillför så kommer ofta svaret att det grundläggande syftet med hundutställningar är avelsutvärdering. Problemet är att detta inte finns tydligt beskrivet i SKKs olika regelverk och styrande dokument. Troligen har det en gång i tiden funnits en beskrivning om vad hundutställningen är till för men har av någon anledning försvunnit under årens lopp.

Men en hundutställning är också ett trevligt sätt att tillbringa dagen tillsammans med sin hund och med andra hundintresserade, och inte att förglömma, ett ypperligt tillfälle att lära sig mer om sin hundras. Hundutställningen har således även en stor social betydelse för många av SKKs medlemmar.

Arbetsgruppen rekommenderar att SKK definierar och dokumenterar syftet med hundutställningar. I denna definition bör så väl avelsvärdet som dess sociala betydelse beaktas.

Resultatet från utställningarna borde vara en viktig del i uppfödarens avelsarbete. Den skriftliga kritiken tillsammans med kvalitetspriset ger uppfödaren en vägledning till hur väl hunden uppfyller rasstandarderna. För den mer oerfarne uppfödaren borde detta utlåtande vara av stort värde. För den mer erfarne uppfödaren handlar det kanske mer om att få bekräftat det man redan vet.

Utifrån enkätsvaren så kan man starkt ifrågasätta vilket värde som utställningsverksamheten har för uppfödaren. Där svarar nämligen en övervägande majoritet att det är egna erfarenheter samt rasklubbens anvisningar som är det viktigaste kriterierna då en ny valpkull planeras. Därefter kommer inavelskoefficienten. Först på fjärdeplats kommer kvalitetspriset från utställningen. Kritiken från hundutställningen hamnade absolut sist i kriterierna när en ny valpkull planeras. Att den egna erfarenheten spelar en avgörande roll för den lite mer erfarna uppfödaren är ganska självklart. Dock kan det ifrågasättas vilken erfarenhet den mer oerfarne uppfödaren har.

Resultatet visar också på att det grundläggande syftet med hundutställningar – *avelsutvärdering* – under de senaste åren fått mindre och mindre betydelse på bekostnad av att hundutställningar mer och mer blivit en tävling. Har denna "förskjutning" fått någon påverkan på avelsarbetet och det kynologiska arvet SKK har att förvalta? Arbetsgruppen har en känsla av att diskussioner om exteriöra förtjänster och rastypiska detaljer hörs alltmer sällan. En relevant fråga i detta sammanhang är: *Föder dagens uppfödare upp hundar för att i första hand vinna på utställningar eller för rasens bästa och dess utveckling?* Oavsett så har hundutställningar en mycket viktig funktion att fylla när det gäller utvärdering av avelsresultat.

Arbetsgruppen rekommenderar SKK att verka för en bättre balans mellan hundutställningens avelsvärde och dess tävlingsmoment. Det handlar framförallt om att utveckla utställningens avelsvärde. Detta kan ske genom att göra resultaten från utställningar mer tillgängliga med hjälp av modern teknik. Vidare bör uppfödare få mer utbildning i hur resultat från utställningar kan användas i avelsarbetet.

Det står helt klart att domaren har en stor betydelse och påverkan på aveln. Domare skall ju endast premiera de individer som är exteriört mycket goda exemplar av rasen som vinnare. En grannlaga

uppgift som inte är helt lätt med tanke på att alla rasstandarder mer eller mindre har utrymme för domarens egen tolkning, det som bl.a. nämns som domarens fria skön. Dessutom skall bedömningen göras på hundar vars ägare/uppfödare oftast har en egen mycket bestämd uppfattning om hur rasstandarderna för just deras hundras skall tolkas. Detta ställer således höga krav på domaren att vara kunnig och opartisk i sin gärning.

I enkätsvaren förekom ganska så omfattande och hård kritik mot domare. Det var framförallt kritik mot att domare inte har tillräcklig raskännedom. Här nämndes särskilt allrounddomare. Vidare framförs kritik mot domarens opartiskhet och "snördomeri". Det sistnämnda kan i grunden bero på en besvikelse över att den egna hunden inte vann eller bristande insikt om att den egna hundens förträfflighet gentemot den hund som vann.

Arbetsgruppen anser att det är viktigt att domarens agerande diskuteras och får en betydande plats i vår domarutbildning. Likaså behöver SKK "utbilda" våra uppfödare i "varför gör domaren så?". Uppfödarna måste få bättre förståelse för hur domaren gör och hur de som uppfödare kan och skall använda utställningar som en del i deras arbete för den egna aveln.

En fråga som kommer upp för diskussion med jämna mellanrum är den om att begränsa antalet certifikat för hundar under 24 månader. Även om det skiljer sig inom olika rasgrupper så är det ganska enkelt att förstå orsaken till att frågan lyfts. Det har framförts kritik mot att en hund under 24 månader, som redan har två eller flera certifikat, kan ta ytterligare certifikat framför en hund som är över 24 månader och som bara behöver ett certifikat till för att bli utställningschampion. Men är detta ett stort problem? Är det ett problem i alla rasgrupper? Är det ett tillräckligt stort motiv till att införa en begränsning?

Synen på frågan kring certifikat skiljer sig avsevärt mellan våra rasgrupper. I grunden så är detta en kvalitetsfråga och hur vi ser på utställningsverksamheten som sådan och i synnerhet vad vi lägger för värde i en championattitel. En utställningschampion skall ju vara en färdigutvecklad individ som exteriört är nästintill perfekt gentemot rasstandarderna och en "top of the top" representant för sin ras som är väl värd att användas i avel. Man ska i sammanhanget dock komma ihåg att det är CK:t som är det egentliga kvalitetspriset och certet ges till den hund som just denna dag och i den konkurrens som fanns i Bästa könsklass var snäppet bättre. I tidigare utställningsregler stod CK för championatkvalité och den skrivningen kanske var mer tydlig. Arbetsgruppen har haft flera diskussioner kring frågeställningen. Diskussionen har i mångt och mycket handlat om orsaken kring varför frågan om begränsning av certifikat kommit upp samt hur det kan komma påverka "kvalitetsstämpeln" på en championattitel. Utifrån detta har sedan olika alternativ diskuterats. En viktig faktor i sammanhanget att ta hänsyn till är att förenkla regelverket så mycket som möjligt.

Arbetsgruppen rekommenderar SKK att inte införa begränsningar när det gäller antalet certifikat en hund under 24 månader kan erövra. Huvudorsaken till detta ställningstagande är att arbetsgruppen bedömer att en sådan åtgärd riskerar att sänka kvalitetskravet för att uppnå championattiteln. Dessutom anser arbetsgruppen att en sådan åtgärder snarare skulle komplicera än förenkla regelverket kring utställningar.

Med en allt mer digitaliserad omvärld så är det hög tid att SKK uppgraderar administrationen kring vår utställningsverksamhet. Flera länder har kommit långt i denna utveckling, inte minst Finland. Redan nu kan utställaren där få utställningskatalogen i sin läsplatta eller smartphone. I Danmark kan utställaren få sin skrivna kritik direkt i sin läsplatta eller smartphone mot en extra kostnad. Denna form av digitala utställningskataloger med online rapportering av resultat sparar både tid och pengar för arrangören. Den möter också utställarnas allt högre krav på snabb resultatservice. I väntan på att

dessa system skall komma så har händiga utställare byggt egna system av skiftande kvalité för att kunna sprida resultat och information snabbt. Önskemålet att detta ordnas är stort och starkt växande.

Ett mer digitaliserat system skulle också bidra till, som tidigare nämnts, att underlätta arbetet med att öka värdet av utställningsresultaten i avelsarbetet. Detta genom att kritikerna skulle bli tillgängliga på ett helt annat sätt än idag. Den skriftliga kritiken skulle dessutom, med några förändringar i utseendet, kunna lagras på ett sätt som möjliggör för rasklubbar att på ett mer effektivt sätt kunna insamla data för det egna avelsarbetet inom rasen.

Arbetsgruppen rekommenderar SKK att omgående påbörja arbetet med att ytterligare digitalisera administrationen kring utställningsverksamheten. Arbetsgruppen rekommenderar vidare att en dialog inleds för att undersöka möjligheterna att köpa in det finska systemet.

Ett inte allt för djärvt antagande är att utställaren har ett antal förväntningar vid sitt deltagande på en hundutställning. Dels är det naturligtvis ett antal, låt oss säga, sociala förväntningar som utställaren har såsom ett vänligt bemötande, trevliga atmosfär och god stämning etc. Men det finns också förväntningar av mer praktisk natur såsom bra parkering, ändamålsenliga lokaler, fräscha toaletter m.m. Mycket som för utställningsarrangören kan vara både kostsamt och svårt att uppfylla. Till detta kommer naturligtvis förväntningar på själva bedömningsmomentet och/eller tävlingsmomentet. Viktiga saker och i många fall avgörande saker om en utställare skall komma tillbaka nästa gång det är hundutställning.

Att arrangera en hundutställning innebär för arrangören ett betydande risktagande, särskilt ur ett ekonomiskt perspektiv. Förutsättningarna för att genomföra ett bra utställningsarrangemang och därmed graden av risktagande varierar naturligtvis beroende på vem som står som arrangör. I flera fall är vinsten som klubben kan få på ett utställningsarrangemang det som avgör om klubben kan bedriva annan viktig verksamhet. För en länsklubb behövs intäkter för att bl.a. kunna bedriva hundägarutbildning och uppfödarutbildning av olika slag. För ras- och specialklubben handlar det kanske mer om att kunna bedriva utbildning inom avelsverksamhet eller att lära ut annan rasset specifik kunskap som exempelvis trimning, viltspår etc. Men om nu hundutställningen inte ger det överskottet klubben räknat med eller t.o.m. går med förlust. Vad händer då med övrig verksamhet inom den klubben?

Utifrån arbetsgruppens analyser av insamlat underlag kan konstateras att en hel del av den kritik som framförts mot dagens utställningsverksamhet, både från utställare som arrangörer, i mångt och mycket beror på bristande förståelse och respekt för varandra och varandras behov och förutsättningar.

Arbetsgruppen rekommenderar att SKK verkar för att åtgärder tas fram i syfte att skapa bättre förståelse mellan utställarens behov och arrangörens behov. I detta arbete skulle tidningen Hundsport kunna bidra på ett positivt sätt.

Dagens utställnings- och championatregler borde kunna förenklas, särskilt när det gäller särbestämmelser för olika raser. Frågan har särskilt aktualiserats kring diskussionerna som arbetsgruppen haft avseende vad som krävs för olika raser för att bli utställningschampion.

Dagens system bygger på att hunden först genomgår en kvalitetsbedömning som i bästa fall kan ge hunden excellent och även det högsta kvalitetspriset, CK. Hund som erhållit CK tävlar sedan vidare i konkurrens om certifikatet och kanske även att bli först placerad i bästa könsklass. Den ordningen gäller inte för alla raser. För exempelvis tax så räcker det med tre CK erövrade i jaktklass för att bli utställningschampion, alltså kan en tax bli utställningschampion utan att behöva konkurrera med annat

än rasstandarden. Visserligen behöver en tax också jaktmeriter för att slutligen få sitt utställningschampionat. Detta medför att certifikatet inte nödvändigtvis har någon betydelse för vissa raser när det gäller att bli utställningschampion.

Arbetsgruppen har förståelse för att kraven för att uppnå ett utställningschampionat behöver omfatta såväl konstruktion som funktion och mentalitet. Arbetsgruppen har också förståelse för att dessa krav skiljer beroende på ras och rasgrupp. Men arbetsgruppen anser att utställningsverksamheten skulle tjäna på om reglerna blev mer enhetliga.

Arbetsgruppen rekommenderar SKK att fortsätta verka för att förenkla och få mer enhetliga utställnings- och championatregler. Såväl inom SKK som inom de nordiska länderna

3 Arbetsgruppens uppdrag

CS beslutade vid sammanträde nr 7 den 14-15 november 2013 att:

- tillsätta en arbetsgrupp för att, i enlighet med KF beslutet, göra en översyn om SKK:s framtida utställningsverksamhet. Arbetet skall hanteras inom utställningskommittén med dess vice ordförande Thomas Uneholt som ansvarig för arbetsgruppen.
- arbetet skall delredovisas för CS den 6 februari 2015.
- slutrapporten skall föreligga för CS den 3-4 juni 2015 för att där behandlas hur åiterrapporteringen av uppdraget till KF 2015 skall ske.
- förutom ekonomiska och kynologiska aspekter skall översynen även inkludera regionala aspekter, mark- och lokalfrågor samt juniorhandling.

3.1 Arbetsgruppens sammansättning

Thomas Uneholt, Sammankallande

Johan Andersson (Domare, uppfödare/utställare)

Barbro Olsson. (SBK, utställningsfunktionär, ringsekreterare, utställare)

Sophie Hedberg. (Ungdomsrepresentant, veterinär, juniorhandler)

Elisabeth Theodorsson, (Uppfödare/utställare)

Thomas Dömstedt (Utställningsarrangör länsklubb, CUA)

Ewa Widstrand (Specialklubb Fågelhundar, Domare, Utställningsarrangör länsklubb)

Jenny Damgren (SKK kansli, administrativt stöd/expertkunskap)

3.2 Arbetssätt

Inledningsvis gjordes en mer fördjupad analys av uppdraget som bl.a. resulterade i en projektplan. Därefter inleddes en fas med faktainsamling genom enkäter och frågeformulär. Därefter analyserades och sammanställdes insamlat underlag för att slutligen generera en rad åtgärder. Arbetsgruppen har under perioden haft fem fysiska arbetsmöten.

3.2.1 Enkät på www.skk.se

Som ett led i att inhämta underlag om dagens utställningsverksamhet genomfördes under perioden 2014-07-01 – 08-30 en enkätundersökning på www.skk.se, där vem som helst kunde gå in och svara på enkäten. Enkäten bestod av flervalsfrågor som varierade beroende på om respondenten var hunduppfödare eller endast hundägare. Enkäten innehöll dessutom några öppna frågor där respondenten själv kunde skriva in synpunkter. Enkäten gav 4748 svar varav 2341 av de svarande uppgav att de var hunduppfödare. Enkäten gav värdefulla ingångsvärden och en bra bild av hur dagens utställningsverksamhet uppfattas. Då underlaget är omfattande och resultatet från enkäten indirekt

finns med i det som i övrigt tas upp i denna rapport så har vi valt att till denna rapport bifoga en särskild bilaga där de mest signifikativa frågorna i enkäten presenterats och kommenteras.

3.2.2 Frågeformulär

Utifrån resultatet i enkätundersökningen så sände arbetsgruppen under hösten ut frågeformulär till läns- samt ras- och specialklubbar. Även Sveriges Hundungdom har fått möjlighet att inkomma med synpunkter.

15 länsklubbar svarade på frågeformuläret. Av svaren framgår att de flesta länsklubbarna har svårt att få utställningsverksamheten att gå runt rent ekonomiskt. De största kostnaderna ligger i arvoden och andra kostnader för funktionärer, lokal/mark hyror samt avgifter till SKK, FCI m.m. Det kan också konstateras att förutsättningarna för att anordna hundutställning varierar kraftigt mellan de olika länsklubbarna.

Det inkom 83 svar från ras- och specialklubbar. Arbetsgruppen hade hoppats på betydligt fler svar. Det skall också nämnas att flera av svaren kommer från olika lokalavdelningar inom en och samma ras- eller specialklubb. Även för ras- och specialklubbarna så är kostnader för funktionärer samt avgifter till SKK det som mest försvårar att anordna utställningar. Det kanske mest förvånads väckande, när det gäller svaren från ras- och specialklubbar, är att utställningsverksamheten endast i mycket begränsad omfattning används i rasklubbarnas avelsarbete. Av de 83 inkomna svaren så svarade hela 46 stycken nej på frågan om resultat från utställningsverksamheten används i klubbens avelsarbete.

Sveriges Hundungdom framförde bl.a. att man rent generellt skulle behöva ändra synen på ungdomarna och dess bidrag till utställningsverksamheten. Sveriges Hundungdom anser att man inte ser ungdomar som sina jämlikar och att man värderar ungas åsikter lägre. Detta är inte ett problem som ungdomarna upplever bara i utställningssammanhang utan också i stora delar av SKK-organisation. Sveriges Hundungdom tror på att promota och stötta ungdomsverksamheter som redan finns och startas upp hos specialklubbar och länsklubbar. De skulle t.ex. kunna ha fler arrangemang riktade till att locka unga, t ex en klippkurs. Att uppmuntra kennelmentorer, att ungdomar får en erfaren och kunnig uppfödare att lära sig från, tror man också starkt på. Detta är redan en verksamhet som pågår men som absolut skulle kunna vidgas och spridas. Överlag behöver både ungdomarna som ägnar sig åt utställning och avel samt de som tävlar i Junior Handling uppmärksammas och bjudas in. Både som funktionärer, i arrangemang och som fullvärdiga medlemmar att ta del av hela SKK-organisationen. Man skulle också kunna göra specifika satsningar t.ex. en Breeders club för ungdomar, eller andra liknande nätverk för unga med samma intresse.

3.2.3 Föreläsningar och artiklar

Under arbetets gång har ett antal föreläsningar/workshops genomförts i samband med SKK centrala konferenser och även vid några ras- och specialklubbar. Dessa föreläsningar har varit givande och startat diskussioner som har varit värdefulla för arbetsgruppens arbete. Arbetsgruppens arbetsläge har även presenterats i tidningen Hundsport. Det har i sig genererat en rad mail och telefonsamtal till arbetsgruppen. Detta tyder på att ämnet är intressant och engagerar medlemmarna. Arbetsgruppen har dragit två större slutsatser utifrån dessa föreläsningar. För det första kan det konstateras att förståelsen och kunskapen kring utställningsverksamheten varierar mycket. Utställaren har generellt mycket begränsad förståelse för vad som krävs för att arrangera en utställning. Framförallt när det gäller kostnader för arrangören. På motsvarande sätt så har i många fall arrangören svårt att förstå utställarens behov och "krav" på utställningens genomförande. Den andra lärdom arbetsgruppen fått genom föreläsningar och möten är att det uppskattas att utställningsverksamheten diskuteras och att man får "tycka till". En slutsats i detta är att SKK:s utställningsverksamhet måste vara mer öppen och transparent.

3.2.4 Övrig faktainsamling

Arbetsgruppen har även tittat på hur utställningsverksamheten ser ut inom de nordiska länderna. Genom Nordiska Kennel Unionen så är utställningsbestämmelserna harmoniserade och ganska lika inom Norden. Det som är mest särskiljande är hur digitaliserad verksamheten är i de olika länderna.

4 Varför hundutställningar?

4.1 Inledning

Hundutställningar är den enskilt största och mest omfattande verksamheten inom SKK:s organisation. De senaste 5 åren har det arrangerats runt 650 utställningar/år som i sin tur årligen genererar drygt 130 000 stambokförda resultat. Vad är då syftet och målet med utställningsverksamheten? Eftersom hundutställning är en så central del av SKK:s verksamhet så borde det i SKK:s grunddokument finnas beskrivet vad syftet och målet med en hundutställning är. Det visar sig inte vara helt enkelt att finna någon sådan beskrivning. Varken i *SKK:s stadga* eller dess *utställning- och championatregler* finns beskrivet *varför* eller vad *syftet* är gällande hundutställning. I styrdokumentet *utställning- och championatregler* framgår bara *hur* vi genomför utställningar.

Det enda (?) dokument som målet med hundutställning nämns är i inledningen av SKK:s *"Regler och anvisningar för exteriördomare samt domaretiska regler"* där står att läsa *"Hundutställningarnas främsta mål är att värdera hundavelns resultat"*

I *WikipediA* beskrivs hundutställning som en *"tävling för rashundar där en domare gör en exteriörbedömning utifrån hur väl hundarna överensstämmer mot aktuell rasstandard.....Det grundläggande syftet med hundutställningar är avelsutvärdering."* Den beskrivningen är den som också flera av våra uppfödare använder då de får frågan om vad syftet med hundutställning är.

På enkätfrågan vad som var främsta anledningen till att man besöker en hundutställning så visade det sig att få en bedömning på hunden var den främsta anledningen tätt följt av att man där träffa andra hundägare och vänner.

4.2 Hundutställningarnas värde för aveln

Som ovan nämnts är det grundläggande syftet med hundutställningar avelsutvärdering. Resultatet från utställningarna borde vara en viktig del i uppfödarens avelsarbete. Den skriftliga kritiken tillsammans med kvalitetspriset ger uppfödaren en vägledning till hur väl hunden uppfyller rasstandaren. För den mer oerfarne uppfödaren borde detta utlåtande vara av stort värde. För den mer erfarne uppfödaren handlar det kanske mer om att få bekräftat det man redan vet

Utifrån enkätsvaren så kan man starkt ifrågasätta vilket värde utställningsverksamheten har för uppfödarens avelsplanering. Där svarar nämligen en övervägande majoritet att det är egna erfarenheter samt rasklubbens anvisningar som är de viktigaste kriterierna då en ny valpkull planeras. Därefter kommer inavelskoefficienten. Först på fjärdeplats kommer kvalitetspriset från utställningen. Kritiken från hundutställningen hamnade absolut sist i kriterierna när en ny valpkull planeras. Att den egna erfarenheten spelar en avgörande roll för den lite mer erfarna uppfödaren är ganska självklart. Dock kan det ifrågasättas vilken erfarenhet den mer oerfarne uppfödaren har.

Det mest förvånansvärda är ändå att den skriftliga kritiken synes ha så låg inverkan på planeringen av nästa valpkull gentemot kvalitetspriset vid utställning som värderas högt i avelsarbetet. Över detta faktum har arbetsgruppen reflekterat en hel del. Kvalitetspriset representerar ju en av domaren sammanfattande bedömning av hundens kvalité gentemot rasstandaren utan att säga något om vilka förtjänster och/eller icke förtjänster som hunden har. I avelsarbetet bör ju motiven till varför hunden får ett visst kvalitetspris vara av högt värde. Det är ju i kritiken som dessa detaljer framgår, ändå verkar

det ha mindre påverkan i avelsarbetet. Om kritiken inte används i avelsarbetet så skulle den kunna tas bort och därmed kunde en domare döma betydligt fler hundar per dag än vad som nu är möjligt. Det skulle spara kostnader för arrangören och ge utrymmer för sänkta anmälningsavgifterna. Den möjligheten motsägs dock av faktumet att 95 % av uppfödarna på en annan fråga svarar att få en skriftlig kritik på sin hund har stor eller mycket stor betydelse. Arbetsgruppens bedömning är att den skriftliga kritiken, trots enkätsvaren, har en betydelse i avelsarbetet. Arbetsgruppen tror också att om kritikerna vore mer tillgängliga för alla skulle det få en större betydelse i avelsarbete. Detta kan motiveras med att den publicering av kritiker som vissa rasklubbar gör in sin medlemstidning är mycket uppskattat.

Rasklubbens anvisningar visade sig också ha stor betydelse för uppfödare i sin planering av valpkull. Ett antagande skulle kunna vara att rasklubbens anvisningar till viss del bygger på resultat från utställningsverksamheten då en kopia på samtliga kritiker från en utställning sänds av arrangören till specialklubben. Därmed så skulle hundutställning ha ett betydande värde i avelsarbetet. Tyvärr så visar arbetsgruppens undersökning att det är väldigt få specialklubbar som använder just kritikerna i klubbens avelsarbete. Av 83 inkomna svar så var det endast 13 ras- och specialklubbar som i någon mån använde resultatet från utställningar i avelsarbetet. Detta är naturligtvis inte acceptabelt. Arbetsgruppen bedömer att hanteringen och administration av kritiker måste förbättras avsevärt om det skall kunna ha betydelse för en rasklubbens avelsarbete. Dels behöver kritikerna digitaliseras så de lättare går att bearbeta. Och dels måste kritikerna utformas så att innehållet får ett reellt värde. I det sistnämnda handlar det kanske om att styra upp kritiken så att alla väsentliga delar kring hundens anatomi och andra viktiga rasdetaljer blir kommenterade i den skriftliga kritiken.

Skriven kritik och kvalitetspris i all ära men till sist så är det ändå domarens kunskap och duglighet som avgör hur bedömningen blir. Det står helt klart att domaren har en stor betydelse och påverkan på aveln. Domare skall ju endast premiera de individer som är exteriört mycket goda exemplar av rasen som vinnare. En grannlaga uppgift som inte är helt lätt med tanke på att alla rasstandarder mer eller mindre har utrymme för domarens egen tolkning, det som bl.a. nämns som domarens fria skön. Dessutom skall bedömningen göras på hundar vars ägare/uppfödare oftast har en egen mycket bestämd uppfattning om hur rasstandarderna för just deras hundras skall tolkas. Detta ställer således höga krav på domaren att vara kunnig och opartisk i sin gärning. Vi skall inte här gå in närmare på kvalitén och kunnandet inom domarkåren, såväl nationellt som internationellt, mer än rent allmänt konstatera att den varierar. Det är ju inte ett helt okänt faktum att en mer okänd domare många gånger drar mer hundar på en ras än det erkänt kände rasspecialisten. När det gäller rasspecialisten så vet man ofta hur denne dömer och vilken typ av hund som vinner. Har jag som uppfödare/utställare inte den typ av hund så anmäler jag inte då chansen att vinna är minimal. För den okände domaren är det mer öppet vem som kan vinna och därmed blir det mer anmälningar. Rasspecialisten får således färre hundar att bedöma. En förenklad slutsats, som naturligtvis kan ifrågasättas, är att rasspecialisten har mindre påverkan på avelsutvärderingen än den okände icke rasspecialisten. Detta har naturligtvis långsiktiga konsekvenser på avelsarbetet.

I enkätsvaren förekom ganska så omfattande och hård kritik mot domare. Det var framförallt kritik mot att domare inte har tillräcklig raskännedom. Här nämndes särskilt allround domare. Vidare framförs kritik mot domarens opartiskhet och "snördomeri". Det sistnämnda kan i grunden bero på en besvikelse över att den egna hunden inte vann eller bristande insikt om att den egna hundens förträfflighet gentemot den hund som vann.

Då vi är inne på domarnas "makt" att ändra rastypen så skall vi inte heller bortse ifrån hur en duktig handler kan påverka domarens slutliga val av vinnaren. En duktig handler kan med olika knep förstärka en hunds förtjänster liksom dölja dess brister. En duktig handler kan också få en hund att se extra

showig ut vilket kan vara avgörande för att vinna en klass i hård konkurrens framför hundar som enligt standarden är av bättre kvalitet. En duktig handler kan också via sociala medier lobba för sig och sin hund inför en utställning. Detta kan i sin tur innebära att flera vill använda den mest vinstrikaste hanen i sin avel i hopp om att få fram nästa stora vinnare. Men är verkligen den mest vinstrikaste hanen den bästa representanten för rasen enligt rasstandarderna?

Arbetsgruppen anser att det är viktigt att denna typ av frågor diskuteras och får en betydande plats i vår domarutbildning. Likaså behöver SKK "utbilda" våra uppfödare i "varför gör domaren så?". Uppfödarna måste få bättre förståelse för hur domaren gör och hur de som uppfödare kan och skall använda utställningar som en del i deras arbete för den egna aveln. Kanske bör detta komma in som en del i SKK:s uppfödarutbildning.

Vi skall heller inte förglömma att hundutställningar även är en viktig tillställning för hunduppfödaren i arbetet med att leta lämpliga avelsdjur för kommande kombinationer.

4.3 Hundutställningens betydelse som tävlingsform

Hundutställningarnas tävlingsmoment är en viktig faktor till att hundägare och hunduppfödare åker på en utställning. Det styrks av enkätsvaren där respondenterna rankar just tävlingsmomentet som en betydande del varför man åker på en hundutställning. Men frågan är om organisationen hanterar tävlingsmomenten på bästa sätt. Något förenklat kan tävlingsmomentet när det gäller hundutställningar delas in i två olika delar.

För det första har vi de olika tävlingsmoment som regleras i regelverket för hundutställningar, alltså konkurrensklasserna, där de deltagande hundarna placeras i förhållande till varandra. Denna tävlingsdel fungerar väl. Den kritik som framförs mot regelverket har att göra med det faktum att såväl hundar som erhållit *Excellent* som *Very Good* i kvalitetsbedömningen kallas in till konkurrensklassen. Den som erhållit *Very Good* vet redan innan bedömningen i konkurrensklassen börjat att den inte kommer kunna vinna. Tävlingsmoment har så att säga tagit slut innan det ens har börjat. Om klassen består av fler än fyra hundar så kallas *Very Good* hundarna inte in till konkurrensklassen om det finns fyra hundar som erhållit *Excellent*. Om exempelvis första hunden erhåller *Very Good* vet verken ringsekreteraren eller utställaren om den skall komma tillbaka in i konkurrensklassen. Arbetsgruppen anser att det kan finnas skäl till att se över denna ordning. Ett alternativ, för att få ett mer spännande tävlingsmoment, skulle kunna vara att kvalitetsprisen *Excellent* och *Very Good* inte delas ut i samband med kvalitetsbedömningen utan först i konkurrensklassen när hundarna blivit placerade.

Det andra tävlingsmomentet är det som inte regleras i regelverket för hundutställningar men som blivit allt mer vanligt på både gott och ont. Det handlar om alla *topplistor*. SKK centralt har själva infört tävlan om *Årets Utställningshund* och *Årets Uppfödargrupp*, där segraren är den som vunnit mest på utställningar. Tar vi sedan steget över till Ras- och specialklubbarna så vimlar det av listor med årets bästa hund, tik, grupp etc. Naturligtvis bör framgångsrika hundar uppmärksammas och här fyller *årets bästa listor* en funktion. Men vad kan detta få för effekter? Frågan är om dagens uppfödare föder upp hundar för att i första hand vinna på utställningar eller för rasens bästa och dess utveckling? Det är ju inte heller osannolikt att den mest vinstrikaste hanen blir hett efterfrågad som avelshund och på längre sikt få stor inverkan på avelsarbetet

Det kan också vara värt att i detta sammanhang nämna att *Årets listor* också på många sätt skapar konflikter inom ras- och specialklubbar. Säg den rasklubb som inte har en motion på årsmötet som handlar om regler och poängräkning på *Årets XX*.

4.4 Hundutställningens betydelse som en social aktivitet.

Det står utom allt tvivel att hundutställningar betyder mycket ur ett socialt perspektiv. Troligen är det den främsta anledningen till att så många tillbringar en hel helg på en hundutställning. Att åka på en hundutställning är för de allra flesta ett trevligt sätt att tillbringa dagen tillsammans med sina närmsta vänner och andra hundintresserade.

Det framgår i enkätundersökningen att om valet står mellan att delta på en länsklubbsutställning eller en ras- och specialklubbsutställning så väljer man det sistnämnd just p.g.a. det sociala umgänget. Ras- och specialutställningen är oftast mer lättsam, billigare, mer avslappnad och enklare atmosfär till skillnad från en länsklubbsutställning. På ras- och specialklubbsutställningen är det heller inte ovanligt att det ordnas en rad sidoaktiviteter så att även den i familjen som inte är så intresserad av hundutställning skall trivas.

Det som har ökat betydligt de senaste åren är att fler och fler av våra hundutställare har skaffat husbil/husvagn. Kvällen före växer det upp stora och spontana husvagnscampingar intill utställningsområdet. Detta spelar också en stor roll i det sociala umgänget kring våra hundutställningar. Det ställer i sin tur allt högre och högre krav på arrangören att ordna med service i form av el, toaletter, duschar etc.

Arbetsgruppen anser att hundutställningarnas sociala betydelse inte får underskattas. Arrangörerna, främst länsklubbarna, måste börja fundera mer på vad de kan göra för att öka trivselen på hundutställningar såväl före, under som efter själva utställningsdagen. Det kan vara det som avgör om utställarna även fortsättningsvis kommer till våra utställningar. En utställning som upplevs trivsam och välordnad har även en indirekt effekt för att tona ner tävlingshetsen som tidigare nämnts.

4.5 Slutsats om syftet med hundutställning

Det grundläggande syftet med hundutställningar är avelsutvärdering men den spelar också stor roll ur ett socialt perspektiv. Utställningar ger alla hundintresserade chansen att få se fina hundar och träffa likasinnade under trevliga former.

Arbetsgruppen ser det mycket angeläget att SKK definierar vad hundutställningarna är till för och dokumentera densamma. Efter höranden från de andra länderna inom NKU så konstaterades att endast Finland har en syfteparagraf i sina utställningsregler enligt följande. *"Utställningars syfte är att bjuda hund aktiva möjlighet att tävla med hundar som de äger eller ställer ut. På utställningar har hund aktiva chans att jämföra avelsarbetets resultat och värdera rasens avelsmaterial"* I ett led att harmonisera utställningsbestämmelserna inom NKU så vore det en fördel om dessa var så lika som möjligt inom NKU länderna.

Det tycks vara så att det grundläggande syftet med hundutställningar – *avelsutvärdering* – under de senaste åren fått mindre och mindre betydelse på bekostnad av att hundutställningar mer och mer blivit en tävling. Det går inte att bortse från att denna "förskjutning", inom flera raser, fått påverka på avelsarbetet och det kynologiska arvet SKK har att förvalta.

Arbetsgruppen anser att det är viktig att domarens agerande diskuteras och får en betydande plats i vår domarutbildning. Likaså behöver SKK "utbilda" våra uppfödare i "varför gör domaren så?". Uppfödarna måste få bättre förståelse för hur domaren gör och hur de som uppfödare kan och skall använda utställningar som en del i deras arbete för den egna aveln.

Hundutställningar har dock en fortsatt viktig funktion att fylla när det gäller utvärdering av avelsresultat.

5 Hundutställning – möjligheter och begränsningar

5.1 Inledning

Ett inte allt för djärvt antagande är att utställaren har ett antal förväntningar vid sitt deltagande på en hundutställning. Dels är det naturligtvis ett antal, som vi tidigare nämnt, sociala förväntningar som utställaren har såsom ett vänligt bemötande, trevliga atmosfär och god stämning etc. Men det finns också förväntningar av mer praktisk natur som bra parkering, ändamålsenliga lokaler, fräscha toaletter m.m. Mycket som för utställningsarrangören kan vara både kostsamt och svårt att uppfylla. Till detta kommer naturligtvis förväntningar på själva bedömningsmomentet och/eller tävlingsmomentet. Viktiga saker som i många fall är avgörande om en utställare skall komma tillbaka nästa gång det är hundutställning.

Att arrangera en hundutställning innebär för arrangören ett betydande risktagande, särskilt ur ett ekonomiskt perspektiv. Förutsättningarna för att genomföra ett bra utställningsarrangemang och därmed graden av risktagande varierar naturligtvis beroende på vem som står som arrangör. I flera fall är vinsten som klubben kan få på ett utställningsarrangemang det som avgör om klubben kan bedriva annan viktig verksamhet. För en länsklubb behövs intäkter för att bl.a. kunna bedriva hundägarutbildning och uppfödarutbildning av olika slag. För ras- och specialklubben handlar det kanske mer om att kunna bedriva utbildning inom avelsverksamhet eller att lära ut annan rasspecifik kunskap som exempelvis trimning, viltspår etc. Men om nu hundutställningen inte ger det överskottet klubben räknat med eller t.o.m. går med förlust. Vad händer då med övrig verksamhet inom den klubben?

I detta sammanhang kan det vara intressant att se på hur antalet anmälda hundar till hundutställningar har sett ut över tiden. Det anses ju att anmälningssiffrorna ständigt sjunker. 1994 var det 108 929 stambokförda resultat. 2004 var siffran 124 081 och 2014 var siffran 131 378 vilket innebär att i det perspektivet så ökar anmälningssiffrorna. 2008 arrangerade SKK Världsutställningen och då var siffran 164 240 stambokförda resultat. Så jämfört med 2008 så har anmälningssiffrorna minskat. Delar man på länsklubbsutställningar och ras- och specialklubbs utställningar så har ras- och specialklubbarna minskat från ca 48 000 anmälningar 1994 till ca 44 000 anmälningar 2014.

Som synes är det många variabler som påverkar en hundutställning vilket gör utställningsverksamhet komplex och svår att organisera.

5.2 Utställarens förväntningar

Analyserna visar tydligt på att när det gäller utställarens förväntningar så blir kraven på resultatservice allt större. Det dröjer inte många minuter efter det att en ras är färdigbedömd förrän delar eller hela resultatet ligger ute på diverse sociala medier. Många rasklubbar publicerar resultat från utställningar på sina hemsidor. I detta sammanhang finns det mycket att vinna om arbetet i ringarna blev mer datoriserat. Tittar vi på verksamheten *Beteende- och personlighetsbeskrivning hund* (BPH) så sker bedömning och resultatredovisningen direkt på en s.k. surfplatta och resultatet blir tillgängligt i princip omgående. Med ett sådant tänk inom utställningsverksamheten skulle förväntningarna på resultatservice mer än väl uppfyllas. Pappershanteringen skulle minska. Utställaren skulle mer eller mindre kunna få sin kritik direkt till sin smartphone eller till sin e-postadress. I dag är det ett ganska stort, kostsamt och tidsödande arbete med att hantera kritikerna. De skall sorteras och skickas till ras- och specialklubbar för att komma rasklubben och dess uppfödare till del i sitt avelsarbete. Utan att ha belägg för detta så är det nog ändå som så att dessa kritiker oftast hamnar i en låda hos någon rasklubsrepresentant och blir sedan där liggande till ingen större nytta. Med digitalt skrivna kritiker ges betydligt fler och lättare tillgängssätt där särskilt kritikerna skulle kunna komma till avsevärt bättre nytta.

5.3 Arrangörens kostnadsbild

I skriften *Regler och anvisningar för exteriördomare samt domaretiska regler* kan man läsa *"Hundutställningar är också en sportverksamhet av hobbykaraktär och den ekonomiska basen utgörs av intäkter från evenemangen"*. Alltså är grundtanken att en hundutställning skall gå runt rent ekonomiskt. Arbetsgruppen har inte kunnat göra en djupare analys om dagens hundutställningar går runt rent ekonomiskt. De ekonomiska redovisningar arbetsgruppen kunnat ta del av är missvisande då de klubbarna redovisa kostnader och intäkter olika. Dock kan gruppen utifrån inkomna enkätsvar konstatera att flera klubbar, främst länklubbar, har problem att få utställningarna att gå runt.

Oavsett så handlar ekonomin gällande hundutställningar om att få så hög intäkt som möjligt samtidigt som det gäller att hålla nere kostnaderna. När det gäller intäkterna så utgörs dessa i huvudsak av anmälningsavgifter. På de flesta utställningarna så är entréintäkterna ganska marginella och har ingen större inverkan på resultatet. En annan inkomstkälla är avgifter från försäljare på den mer eller mindre obligatoriska tillbehörsmässan som följer med en hundutställning. Om denna intäkt skall få någon större inverkan på resultatet krävs att utställningen är ganska stor med många besökare. Det är först då arrangören kan ta ut en större avgift från försäljarna.

Så på inkomstsidan så handlar det i huvudsak om hur hög anmälningsavgift en arrangör kan ta ut av utställarna. Var går "smärtgränsen"? Hur mycket en utställare är beredd att betala för att under 2-3 minuter få visa upp sin hund för en domare för att få ett papper med några rader om hundens förtjänster och brister?

Arbetsgruppen har gjort ansträngningar för att se om det finns förändringar att göra som skulle kunna sänka kostnadsbild. Tyvärr har detta inte låtit sig göras då arrangörernas kostnadsposter varierar kraftigt. För vissa klubbar så är det lokalhyran som är den i särklass största kostnaden. För andra klubbar är det resor och logi som utgör den dominerande kostnaden. Det finns emellertid en kostnad som oftast nämns och ifrågasätts och det är stamboksavgifter och andra centrala avgifter. Länsklubbarna nämner också kostnader för utskick av nummerlappar/PM samt utskick av kritiker till ras-och specialklubbar som en stor onödig kostnad.

Utställningar kräver också en hel del funktionärer, utöver domare och ringsekreterare. För de mindre rasklubsutställningarna brukar detta kunna lösas "inom familjen" till en kostnad av lite fika och mat. Men för länsklubsutställningarna så funkar inte den modellen. För att idag få personal till att exempelvis bygga alla ringar som krävs till en länsklubsutställning så räcker det inte med fika och lunch som ersättning.

Utställarna har framfört att man tycker det är märkligt att anmälningsavgifterna skiljer så mycket mellan olika klubbar. Detta har sin förklaring i att kostnadsbild varierar kraftigt mellan klubbarna.

5.4 Utövarens kostnadsbild

Som tidigare beskrivits så handlar en hundutställning inte bara om den exteriöra bedömningen utan även en möjlighet att träffa likasinnade. Många utställare har mer eller mindre hela sin bekantskapskrets i "hundvärlden" och det är på hundutställningar man umgås och träffas. Dock är det ett dyrt sätt att umgås på. Kostnaden för att delta på en utställning är inte bara anmälningsavgiften utan här tillkommer även resekostnader och i många fall boendekostnader. För flera utställare tillkommer även kostnader för att få hunden i utställningsform såsom klippning och trimning. Frågan är om hundutställningar i framtiden kan erbjuda utställaren något mer som skulle kunna motivera höga anmälningsavgifter?

5.5 Slutsatser

Utställningar måste fortsättningsvis vara attraktiva så de lockar utställare och fyller det grundläggande syftet. Hundutställningar måste även i framtiden vara en viktig del i uppfödarens avelsarbete. Frågan "What's in it for me" ur ett utställarperspektiv måste analyseras djupare. I dagens samhälle måste hundutställningen ge ett mervärde för mig som utställare. Antingen i form av upplevelser eller i form av priser (vinster?). I detta sammanhang kan det vara värt att reflekterat över dagens championatbestämmelserna och hur viktigt olika vinnartitlar är. Ger dessa ett betydande mervärde för utställarna?

Förutsättningarna för att arrangera en hundutställning varierar kraftigt mellan länsklubbarna men också mellan länsklubbar och ras- och specialklubbar. Därmed varierar även kostnadssidan kraftigt. Att hitta en generell lösning för att få en hundutställning att bli ekonomiskt lönsam är därför mycket svårt utan att göra stora ändringar i regelverken.

Ett alternativ som varit upp för diskussion är att på länsklubbsutställningar ta bort den skrivna kritiken, vilket är helt möjligt med dagens regelverk. En domare skulle då kunna döma upp till 150 hundar i ringen. Detta skulle då innebära att det behövdes färre domare och ringsekreterare och därmed minska kostnaden för länsklubbarna rejält. Det skulle även öppna upp att göra mer show av en länsklubbsutställning. Arbetsgruppen har dock förkastat detta alternativ främst p.g.a. av det med stor sannolikhet skulle få en negativ påverkan när det gäller hundutställningens värde för avelsarbetet. Dessutom så har enkätsvaren tydligt visat att utställarna vill få en skriftlig kritik.

Däremot tror arbetsgruppen att en mer öppen redovisning av vad det kostar att anordna en utställning gentemot utställarna skulle skapa en bättre förståelse för varför anmälningsavgifterna ligger på den nivå den i dag gör. Vi måste också inse att hundutställningar är en sport och/eller hobbyverksamhet. Oavsett vilken sport eller hobby man utövar så kostar det.

6 Regelverket kring hundutställningar

6.1 Inledning

Dagens utställnings- och championatbestämmelser fungerar bra när det gäller de allmänna bestämmelserna och bedömningsordningen. Däremot så anser arbetsgruppen att särbestämmelserna för de olika raserna borde kunna få en mer enhetlig utformning för alla raser.

6.2 Begränsning av certifikat för hundar under 24 månader

6.2.1 Problemställningen

I dagens regelverk krävs att hunden erövat 3 certifikat varav ett efter det att hunden är 24 månader för att erhålla ett nationellt utställningschampionat. För en betydande del av våra raser krävs dessutom ytterligare meriter för att tävla om cert eller erhålla championattiteln. Exempelvis i form av godkända jakt- eller bruksprov. Detta kan innebära att en hund som är under 24 månader kan eröva obegränsat antal certifikat eftersom det tredje gällande certifikatet måste tas efter det att hunden fyllt 24 månader.

Även om det skiljer sig inom olika rasgrupper så är det ganska enkelt att förstå orsaken till att frågan lyfts. Att en hund under 24 månader, som redan har två eller flera certifikat, kan ta ytterligare certifikat framför en hund som är över 24 månader och som bara behöver ett certifikat till för att bli utställningschampion. Men är detta ett stort problem? Är det ett problem i alla rasgrupper? Är det ett tillräckligt stort motiv till att införa en begränsning? Vid en kontroll i SKK hunddata från 2013 så visade det sig att det endast var 46 individer av 37 olika raser, med en övervikt på raser tillhörande SSPK, SDHK och SvTeK, som tog 10 cert eller fler.

Ett ganska rimligt antagande är att önskemålet och synen på frågan kring certifikat skiljer sig avsevärt mellan våra rasgrupper. För grupp 3, 9 och 10 så är utställning den dominerande tävlingsformen och det är här som behovet kanske är störst att kunna få tillföra utställningsmeriter till sitt "CV". För grupperna 5 och 6 är det oftast andra meriter som värderas högre och där är en merit i utställningsringen mer än en tilläggsmerit för att få ett jaktchampionat.

Den andra frågan att ställa sig är vad kan det få för konsekvenser att införa en begränsning och följdfrågan blir: löser det problemet (om det nu är ett problem) eller finns det andra alternativ?

Vårt system bygger på att det sker en kvalitetsbedömning där en bra hund kan erhålla excellent och även CK, som ju är det egentliga kvalitetspriset. Certet ges sedan till den hund som just denna dag och i den konkurrens som fanns i Bästa könsklass var snäppet bättre än övriga hundar med CK. I tidigare utställningsregler stod CK för championatkvalité och den skrivningen kanske var mer tydlig. Fungerar systemet så ska ju endast bra hundar, sett från rasstandard, kunna uppnå detta. Således skulle ingen bli champion utan att ha uppnått en bra standard (om bedömningen är "rätt"). Alltså inget problem – eller?

I grunden så är detta en kvalitetsfråga och hur vi ser på utställningsverksamheten som sådan och i synnerhet vad vi lägger för värde i en championattitel. En utställningschampion skall ju vara en färdigutvecklad individ som exteriört är nästintill perfekt gentemot rasstandard och en "top of the top" representant för sin ras. Certet delas ut till den hund som är högst placerad av de som har möjlighet att konkurrera om certet, dock ingen regel utan undantag. För exempelvis tax så räcker det med tre CK erövrade i jaktklass för att bli utställningschampion, alltså kan en tax bli utställningschampion utan att behöva konkurrera med annat än rasstandard. Visserligen behöver en tax också jaktmeriter för att slutligen få sitt utställningschampionat. Detta medför att certifikatet inte nödvändigtvis har någon betydelse för vissa raser för att bli utställningschampion. Denna ordning gör att arbetsgruppen rekommenderar SKK att fortsätta att utreda möjligheten att likställa reglerna för samtliga rasgrupper

I detta sammanhang kan vi också fundera kring varför vi har regeln med tre certifikat för att bli utställningschampion där minst ett cert skall erövrats efter det att hunden fyllt 24 månader. Det är väl just för att säkerställa att en individ är färdig och ett utmärkt avelsresultat. Men är alla hundar färdiga vid 24 månader? Knappast, och det skiljer säkert mycket mellan olika raser. Kanske vore det ur ett avelshänseende mer riktigt att certifikat bara delas ut efter att hunden fyllt 24 månader?

I framtidsgruppens enkät svarar 2/3 av uppfödarna att man vill se en begränsning för antalet certifikat till hundar under 24 månader. Det man ser framför sig är att en begränsning av antalet cert för unga hundar medför att det kommer bli lättare att få det tredje och sista certet efter tvåårsåldern. Alltså en inte alltför uppseendeväckande åsikt då det för uppfödarna är viktigt att kunna få så många egenuppfödda champions alt. championhundar som möjligt. Frågan är om det kommer bli lättare att få en utställningschampion d.v.s. blir det fler individer som erhåller en championattitel med en begränsning av antalet cert? Ja kanske för att det inte är vissa hundar som "blockar" genom att ta en massa cert som ung. Om så är fallet, vill vi det och vad får det för konsekvenser på avelsarbetet?

Vi måste också hålla i åtanke att utställningen är en bedömnings sport där domarens fria skön gäller. Bedömningen är således subjektiv där standarden ger utrymme för domarens egna tolkningar.

Förespråkarna menar att en begränsning av certifikat skulle medföra att fler hundar anmäls till våra utställningar då chansen till certifikat ökar. Stämmer det? Enligt enkätundersökningen är det domaren och kostnaden som har störst påverkan om man anmäler eller inte till en utställning. Vi vet också med

ganska stor säkerhet att den så kallade flerhunds-rabatten också ökar anmälningssiffrorna till en utställning.

Däremot är en titel en viktig faktor för att anmäla till en utställning. Visserligen svarade respondenterna i enkätundersökningen att en vinnartitel har liten betydelse för att anmäla till en hundutställning. Att det inte stämmer är väldigt tydligt då vi tittar på utställningar som har någon form av vinnartitel. På utställningar med en vinnare titel så ökar antalet deltagande juniorhundar, veteranhundar samt championhundar markant. Alltså måste det finnas något för den yngre hunden, och de äldre med för den delen, att tävla om. Med andra ord så skulle en begränsning av certifikat för hundar under 24 månader också kunna få effekten att det minskar antalet yngre hundar på våra utställningar.

6.2.2 Alternativgenerering

Framtidsgruppen har haft flera diskussioner kring frågeställningen. Diskussionen har i mångt och mycket handlat om *orsaken* kring varför frågan om begränsning av certifikat kommit upp. Utifrån detta har sedan olika alternativ diskuterats. Framtidsgruppen har inte hittat något optimalt alternativ i frågan och är heller inte helt enig i vilken modell som skall förordas. Här nedan följer de tre mest relevanta förslagen som har diskuterats i framtidsgruppen.

1. Behåll nuvarande regelverk avseende utdelning av certifikat

Med detta alternativ så får "bästa hund med CK" cert, om den inte redan är svensk utställningschampion, vilket talar för att den hund som för dagen bäst motsvarar standarden får certifikat. Detta alternativ är att föredra om vi vill behålla en hög kvalitet/krav för att erhålla ett utställningschampionat. Alternativet är enkelt att förstå och enkelt att administrera. Alternativet går dock emot resultatet från enkätundersökningen.

2. Begränsa så att en hund kan erövra max två certifikat före 24 månaders ålder

Detta alternativ innebär att den bäst placerade hunden med CK och som inte är nationell champion erhåller certifikatet. Skulle den hunden vara under 24 månader och redan har två certifikat så vandrar certet vidare till den därefter bäst placerad CK hund som kan erhålla certifikat. Detta alternativ går flera av våra utställares önskemål till mötes. Men risken finns att detta alternativ på sikt utarmar värdet av championtiteln och på sikt får en negativ effekt på hundaveln. Detta alternativ gör inte utställningsreglerna enklare och det blir svårt att hantera för ringsekreterare och ökar SKKs administration.

3. Inför möjligheten Juniorcert/Champion

Innebär att vi tillför något nytt. Idén med juniorcert har framförts i enkätsvaren främst bland utställarna med raser där utställning är den väsentligaste verksamheten (grupp 3, 9 och 10). Alternativet innebär att juniorer tävlar om ett eget certifikat och kan inte tävla om det ordinarie certifikatet. Alternativet är ett närmande till övriga Europa där juniorcert/junior champion redan finns. Detta alternativ kommer troligen att öka antalet tävlande i juniorklass på samma sätt som det gör på vinnarutställningar. Alternativet löser delvis *orsaken* till önskemålet om att begränsa cert till unga hundar. Fortfarande kan unghundar tävla om ordinarie cert. Dock är det ju en problematik att en ung hund får en "championtitel" men som i vuxen ålder kanske inte motsvarar kraven för att bära en championattitel.

6.2.3 Slutsatser

Frågan är svår och komplex. I mångt och mycket är det en kvalitetsfråga gällande vad ett utställningschampionat är värt i förhållande till att kanske få fler att ställa ut på våra utställningar.

Dagens regelverk, avseende möjligheten att erhålla certifikat kopplat till nationellt utställningschampionat, är komplext och skiljer mellan olika raser/rasgrupper. Så en viktig faktor att ta hänsyn till är att förenkla regelverket så mycket som möjligt.

Då Danmark redan har möjligheten till bl.a. klubbjuniorcert/klubbjuniorchampion och att Norge redan infört begränsningar att erhålla certifikat så torde det vara svårt att finna en enhetlig lösning inom NKU.

Arbetsgruppen är enig om att kvalitetskraven i utställningssammanhang inte bör sänkas för att erhålla ett utställningschampionat. Därför rekommenderar arbetsgruppen att SKK inte inför en begränsning när det gäller möjligheten att erövra cert för hund under 24 månader.

7 Administration av hundutställningar

7.1 Inledning

Tekniken går framåt med stormsteg och redan i dag har var och varannan en smartphone och/eller surfplatta. Den moderna människan är ständigt uppkopplad på digitala nätverk och sociala medier. Här måste SKK hänga med. Administrationen kring hundutställningarna måste moderniseras och det omgående. Att fortsätta med "papper och penna" håller inte längre.

Flera länder har kommit långt i denna utveckling, inte minst Finland. Redan nu kan utställaren där få utställningskatalogen i sin läsplatta eller smartphone. I Danmark kan utställaren få sin skrivna kritik direkt i sin läsplatta eller smartphone mot en extra kostnad. Denna form av digitala utställningskataloger med online rapportering av resultat sparar både tid och pengar för arrangören. Den möter också utställarnas allt högre krav på snabb resultatservice. I väntan på att dessa system skall komma så har händiga utställare byggt egna system av skiftande kvalitet för att kunna sprida resultat och information snabbt. Önskemålet att detta ordnas är stort och starkt växande

Arbetsgruppen ser stora fördelar för arrangören med en mer utvecklad teknik. Digitala kataloger, kritiker, PM m.m. skulle spara oerhört mycket kostnader och inte minst tid för arrangören. Det skulle ge möjlighet att ha kortare anmälningstider, vilket efterfrågats av utställare, eftersom kataloger inte behöver tryckas och PM inte behöver sändas ut per post.

Ett mer digitaliserat system skulle kunna skapa möjlighet att ha en scanner för att scanna nummerlappar vid entrén. Det skulle då kunna visas hos ringsekreteraren som inte behöver ropa på hundar som inte kommit till utställningen. Det skulle också komma åt de problem som kan finnas i entrén för sådana som försöker komma in utan giltig biljett m.m.

Systemet ger också bättre möjlighet att hantera resultatet från utställningar för ras och specialklubbar och inte minst uppfödaren när det gäller avelsarbetet.

7.2 Slutsatser

Arbetsgruppen anser att digitalisera administrationen kring våra utställningar är helt nödvändigt för att kunna möta de framtida utställarnas behov och uppnå syftet att hundutställningarna skall vara ett viktigt verktyg för avelsarbetet och det kynologiska arvet som SKK har att förvalta.

Arbetsgruppen rekommenderar därför SKK att omgående påbörja arbetet med att digitalisera administrationen kring utställningsverksamheten.